SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 5. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 6 19. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 1 Mars 1900. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 20:e Årg.

Per Ulrik Stenhammar.

Namnet Stenhammar har länge hos oss haft en god klang i fråga om såväl vetenskap som konst. Af denna östgötasläkt hafva tre bröder, däraf två prester, gjort sig bekanta som vitterhetsidkare, en fjärde, Kristian Stenhammar, äfven präst, såsom naturforskare, egande stort anseende som botaniker och entomolog. På tonkonstens område hafva två af dennes söner gjort sig bemärkta, den äldre, hvars namn läses här ofvan, och den yngre, tenorsångaren Oskar Fredrik Stenhammar, gift med den utmärkta operasångerskan Fredrika Andrée. Son till den äldre af sistnämnda bröder är den unge pianisten och tonsättaren Wilhelm Stenhammar, hvilken i vår tid skapat sig ett ansedt namn som musiker både i hemlandet och utomlands och hvilken i egenskap af Filharmoniska sällskapets dirigent hedrat sig själf och sin faders minne, genom att å sällskapets senaste konsert framföra dennes oratorium »David och Saul» på årsdagen af hans födelse. En särskild anledning gafs ock därigenom att komponistens dödsdag, den 8 februari, inträffade för tjugufem år sedan.

Den andliga musiken har hos oss ej varit synnerligen odlad. Visserligen sakna vi ej andliga och religiöst stämda sånger, men mera betydande och utförliga verk i denna stil, äro lätt räknade. På oratoriets område ega vi utom det ofvannämnda, som ej är fullbordadt, »Jesu födelse» af Gunnar Wennerberg, »Konungarne i Israel», äfven ofullbordadt, af Ludv. Norman och »Guds lof» af J. E. Gille. Ett »Stabat mater» af Wennerberg har här uppförts likasom ett af »Lago». Messor ha skrifvits af Gille, P. A. Ölander och J. A. Söderman, hvars »Katolska messa» är ett af de förnämsta verk på detta område. »Requiem» ha komponerats af J. A. Josephson och Gille. Framstående andliga tonsättningar äro vidare Wennerbergs »Davids Psalmer», Södermans »Andliga sånger» samt J. A. Josephsons »Quando corpus» och »Kyrie». Till ett par Davids psalmer har äfven Ölander skrifvit musik. Till vårt porträtt af P. U. Stenhammar bifoga vi nu följande biografiska uppgifter och omnämnande af hans verksamhet som tonsättare.

Per Ulrik Stenhammar.

Per Ulrik Stenhammar var i likhet med Geijer, Wennerberg och flera andra bemärkta svenskar, såsom tonsättare autodidakt och odlade musikens konst endast till vederkvickelse vid sidan af sin hufvudsakliga verksamhet. För denna konst egde han en omisskännlig begåfning, hvarom hans tondikter bära vittnesbörd. Föga kändt, ehuru på slutet af 1870-talet befordradt till tryck, dock på privat väg, är hans omfångsrikaste verk, oratoriet »David och Saul».

P. U. Stenhammar föddes den 20 februari 1829, son af den ofvan nämnde kyrkoherden i Häradshammar, d:r Kristian Stenhammar och hans maka Anna Charl. Kernell. Vid 14 års ålder kom Per Ulrik till Stockholm, där han vid Slöjdskolan, Teknologiska institutet och Fria konsternas akademi utbildade sig i byggnadskonsten och med tiden blef arkitekt vid Öfverintendentsämbetet samt 1866 agré och lärare vid konstakademien. Han har uppgjort flera ritningar till kyrkor i landsorten äfvensom till byggnader i Stockholm.

Tonkonsten började han tidigt ägna sig åt

under lediga stunder. Någon kortare tid studerade han på Lindblads pianoinstitut men öfvade sig mest på egen hand i piano- och orgelspel samt i komposition. Han förvärfvade sig emellertid nog formbehärskning att komponera icke blott en- och flerstämmiga sånger utan äfven körkompositioner, stråkkvartetter och delar af oratorier. En varm religiös känsla utgör hufvuddraget i hans tondiktning. Hans kyrkoaria »Denne är min kære son» sjunges ännu ofta, och kvartetten »Måste ock af törnen vara kronan, som du bär, min brud» är ock mycket känd likasom hans vackra »Höstpsalm», för solokvartett och blandad kör. »David och Saul» komponerades i slutet af 1860-talet och texten till detsamma hade tonsättaren sjelf sammanstält ur I Samuels bok (kap. 16 och 17), Psaltaren och Salomos Ordspråk. Till utförandet af detsamma på Filharmoniska sällskapets konsert hade hans son Wilhelm instrumenterat det efter det urspungliga piano- eller orgelackompanjemanget. Af P. U. Stenhammars solosånger ha »Fyra sånger» utgifvits af Musikaliska konstföreningen, andra utgifna samlingar af sådana äro »Sorg och tröst». Digte af A. Munck (2 h.), »Nio små sånger till verser från Das rauhe Haus», Fyra sånger med svensk och tysk text samt »Nya en- och flerstämmiga sånger». Vidare ha utgifvits flera häften efterlämnade tondikter. Första häftet innehåller »Begrafningskantat» (»Nu tystne de klagande ljuden») för soli, kvartett och kör med piano eller orgel, andra häftet jemte »Höstpsalm» två andliga kvartetter för blandade röster samt tre trior, tredje häftet Aria med kör och Aria med koral till piano eller orgel, femte häftet »Davids 100-de psalm för fyrastämmig kör, Agnus Dei och Benedictus eller Hosianna för bland. kör. Bland de öfriga som innehålla solosånger är ett, »Digte og Sange», med text af Bj. Björnson.

Stenhammar hade påbörjat ett nytt oratorium »Johannes Döparen», hvars utarbetande omintetgjordes af döden, som träffade honom den 8 februari 1875. Stenhammar invaldes 1868 till ledamot af Musikaliska akademien.

Dramatisk musik i 19:de århundradet.

Fransk opera.

På den seriösa operans område hade efter Glucks död (1789) och Mozarts (1791) ett stillestånd inträffat i Tyskland. Mozart fann inga efterföljare, Beethovens »Fidelio» var en enstaka företeelse. Glucks reformer kommo i första hand den stora franska operan till godo, hvars förnämsta odlare voro utländingar med undantag af *J. F. Lesueur* (1760—1837), af hvars operor »Les bardes» vann Napoleons bifall, och *E. W. Méhuls* † 1817, hvars »Josef i Egypten» (1807) tillhör nämnda konstart.* Af dessa utländingar voro Cherubini och Spontini de märkligaste.

Luigi Cherubini (1760—1842) står i sin konstnärliga verksamhet på samma grund som Haydn-Mozart. Såsom kyrko- och kammarmusikkomponist har han skapat bestående verk. Hans operor äro med undantag af »Vattendragaren» (1800) nästan alldeles förgätna, endast några af de sköna uvertyrerna till dem lefva ännu i konsertsalarna. Mera lycka som operakomponist hade *Gasparo Spontini* (1774—1851). Han grundlade sitt rykte med »Vestalen» (1807), på hvilken följde »Fernand Cortez» (1809). Båda operorna visa inflytande af Mozart och Gluck men också många vackra originella drag. Genom dem blef han kallad till Berlin som hofkomponist och generalmusikdirektör, dröjande där från 1820 till 1842, ytterligare komponerande operorna »Olympia» och »Agnes von Hohenstaufen», båda stort anlagda och tidsenliga. Till konstnärligt innehåll stå de nog ej djupare än Aubers »Den stumma från Portici» (1828) och Rossinis »Wilhelm Tell» (1829), hvilka ännu hålla sig uppe. Från år 1831 öfvertager *Giacomo Meyerbeer* (1791—1864) ledningen af den franska operan. Hans 1831 uppförda opera »Robert le Diable» gjorde honom med ett slag berömd. Ännu större framgång hade »Hugenotterna» (1836), Meyerbeer var nu världens mest firade komponist, likasom förut Rossini, hvilken alldeles dragit sig undan från operan; Auber hade gått öfver till den komiska operans mera blygsamma fält. På »Hugenotterna» följde »Fälttåget i Schlesien» (1843), hvilken opera till stor del användes för den på Opéra-Comique sedan (1854) gifna »L'Eotile du nord». Ytterligare kommo »Profeten» (1848) »Dinorah» (1859) och efter hans död »Afrikanskan» (1865), redan påbegynt 1838. Om Meyerbeers konstnärliga skaparefömåga yttrar sig Rubinstein ganska träffande, då han säger: »Denne komponist är i Frankrike öfverskattad, i Tyskland af den allvarliga kritiken underskattad. Väl har han många synder på sitt konstnärssamvete, såsom fåfänga, begär efter omedelbar framgång, brist på självkritik, undergifvenhet för dålig smak och en omusikalisk publik, smink i den musikaliska karaktäristiken — men han har också stora egenskaper: teaterblod, högst betydande orkesterbehandling, högst konstnärlig förmåga att röra sig med massor, mäktig dramatik, virtuos teknik o. s. v. Mången musiker, som talar emot honom, kunde vara glad öfver att få efterlikna honom». Att denna dom är riktig och att Meyerbeers operor, trots deras myckna falska patos, dock måste ega äkta teaterblod bevisas af deras stora framgång. Meyerbeers inflytande utmärkte sig icke endast till den franska operan, såsom »Judinnan» af *Fr. Halévy* visar (1835), utan inverkade äfven på hela operakompositionen för den tiden (Rich. Wagner: »Rienzi»); det förbleknade visserligen då Wagners operateorier vunno fast fot, men ha än ej alldeles försvunnit i den franska stora operan, hvilken, kallad till lif för att förläna glans åt det kungliga hofvets festligheter, har sin kärna i storartad massverkan och lysande baletter. Denna karaktär bibehåller den franska operan ännu. För den seriösa operans utbildning vid denna tid rådde ej vidare någon kompositorisk verksamhet. *Hector Berlioz* gjorde sig ej under sin lifstid gällande som operakomponist (»Benvenuto Cellini», 1838 å St. operan; »Béatrice et Benedict», Baden-Baden 1862; »Les Troyens», Paris 1863). Vi återkomma vidare till den stora franska operan.

Utgången från opera-buffa skiljde sig fransmännens opéra-comique i hufsak därutinnan, att den frångick det i italienska operan oumbärligare recitativet och i stället antog den talade dialogen. Då nu de bästa franska diktare vände sig till denna konstart och äfven här anslogo det franska lustspelets fina, spirituella konversationston, så stod den franska opera-comique betydligt högre än italienarnes buffaopera. Så uppstod ett nationelt konstverk, hvari text och musik täflade om företrädet. Det var *A. E. Gretry* (1741—1813), som gaf den komiska operan sin fulländning. Endast de båda sista af hans (bortåt 40) operor tillhöra dock 19:de århundradet. I hans fotspår trädde *Nicolo Isouard* (N. de Malte, 1775—1818), af hvars 50 operor »Cendrillon» (1810) och »Joconde »(1814) äro mest kända och berömda. Hans samtida voro tveksamma om första platsen bland franska då lefvande komponister skulle tilldelas honom eller *François Adr. Boieldieu* (1775—1834). Nu mera tviflar man ej på att Boieldieu intager densamma. Bland hans mer än 30 operor äro mest bemärkta »Jean de Paris» (1812) och »La dame blanche» (1825). Det sistnämnda mästerverket, »Hvita frun på slottet Avenel», lefver ännu med friskt lif, och äfven »Johan af Paris» upptages stundom. Af hans andra operor ha isynnerhet »Le calif de Bagdad», »Le nouveau seigneur de village (»Nya egendomsherrn») och »Le Chaperon rouge» gjort sig omtyckta. Till honom slöto sig Daniel, François, E. Auber (1782—1871). Mera tillhörande vår

* Om Méhul och hans verk se n:o 2 denna årgång.

tid är denne, den komiska franska operans mästare. Auber har under en tid af femtio år (1819—69) skrifvit mer än fyrtio operor, af hvilka hans seriösa »Den stumma» redan omnämnts. Till de flesta af sina operor hade han lyckan att ega en textdiktare sådan som Eug. Scribe. Af Aubers komiska operor framstå isynnerhet och gifvas ännu »Muraren» (Le maçon 1825), »Fra Diavolo» (1830) »Den svarta dominon» (»Le domino noir» 1831), »Kronjuvelerna» (»Les diamants de la couronne» 1841) »Hälften hvar, eller hin ondes andel». Hans sista opera, »Le rêve d'amour», uppfördes första gången 1869. Å Stockholmsoperan ha, jämte ofvannämnda operor, af Auber uppförts (1833—46) »Ambassadrisen», »Konserten vid hofvet», »Sirenen», »Snöfallet», »Trollsjön» samt »Brama och Bajaderen» (1863) och »Marco Spada» (1867). Hans näst sista opera, »Le premier jour de bonheur» (»Den första lyckodagen») har uppförts i Stockholm å nya teatern. En annan märklig fransk komponist på den komiska operans fält är *Ad. Ch. Adam* (1803—1856), mycket bekant genom sina operor »Le Chalet» (»Alphyddan»), »Le postillon de Longjumeau», »Le brasseur de Preston», »La poupé de Nuremberg», »Le sourde», »Si jétais roi» och »Giralda», alla uppförda i Stockholm. Vackra sångmelodier, planmässig hållning i det hela som i enskildheter, omsorgsfull, spirituell och smakfull instrumentation utmärka dessa lustspelsoperor.

Vi komma nu till franska operakomponister af senare tid. Bland dem framstå i synnerhet Thomas, Gounod och Bizet med operor, som länge hört till de mest populära, nämligen »Mignon» »Faust» och »Carmen». *Ambroise Thomas* (1811—1896) har utom »Mignon» (1866) skrifvit »Le roman d'Elvire (1860, uppf. i Stockholm 1865), »Hamlet» (1868), »Caid» »Le songe d'une nuit d'été» (1849—50) och »Françoise de Rimini» (1882 uppförd i Paris å St. operan) jämte ett tiotal andra operor (1837—57). *Charles François Gounod* (1818—93) debuterade som operakomponist med »Sappho» 1851 på St. operan. Därpå följde »La nonne sanglante» (1854), den kvicka komiska operan »Le medicin malgré lui» (1858) »Faust» (»Margareta» 1859), »Philemon et Baucis» (1860), »La reine de Saba» (1862), »Mireille» (1864), »La colombe (1866), »Romeo et Juliette» (1867), »Cinq Mars» (1877), »Polyeucte» (1878) och »Tribut de Zamora» (1881). Efter »Romeo och Julia» har ingen af hans operaverk vunnit större spridning. *George Bizet* (1838—1875) är världsbekant genom sin snillrika opera »Carmen» (1875), hvilken, uppförd tre månader före hans död, till en början icke vann den framgång i Paris, som sedan öfverallt. Ett par andra operor af Bizet, hvilka ännu stundom gifvas äro »Les pêcheurs de perles» (1863. »Perlfiskarena») och »Djamileh». En annan opera af honom »La jolie fille de Perthe» (1867) har icke hållit sig uppe. Nämnas bör ock hans vackra musik till Daudets dram »L'Arlesienne». En talangfull scenisk komponist är *Léo Delibes* (1836—1891). Efter flera mindre operor och operetter på mindre Paristeatrar framträdde på opéra comique hans vackra opera »Le roi la dit» (1873) och sedermera »Jean de Nivelle» och »Lakmé» (1884). Värdefull är hans musik till baletterna »Coppelia» och »Sylvia». *Victor Massé* (1822—1884) har gjort sig fördelaktigt känd genom operaverken »La Chanteuse voilée» (1850), »Galathée» (1852), »Les noces de Jeannette» (1853), »La reine Topaz» (1856) och den senare framträdande större operan »Paul et Virginie» (1876; gifven i Stockholm 1886 liksom förut »Den besläjade sångerskan» och »Jeanettes bröllop».) En efterlämnad opera »Une nuit de Cleopatre» blef uppförd 1885.

Till förstnämnda tonsättare sluta sig ock *Félicien David* (1810—1871) med sina operor »Perle de Bresil» och den intagande, mera bekanta »Lalla »Rookh» (1862) samt *Aimé Maillart* (1817—1871), hvars komiska opera »Les dragons de Villars» (1856) bibehåller vidsträckt popularitet.

Den nyare franska skolan visar tydligt intryck af Wagner, särskildt i afseende på instrumentationen. Till denna hör *Cam. Saint-Saëns* (f. 1835), hvars operor »Le timbre d'argent», »Samson et Dalila» (f. g. 1772 i Weimar), »Etienne Marcel», »Henri VIII» (1883) »Benvenuto Cellini» (1887), »Proserpine» (s. å), »Ascanio», »Phryne» (1893 — i Stockholm uppf. 1894) och »Dejanire», liksom i allmänhet denna skolas alster, hållit sig inom Frankrike eller framträdt på den franska Monnai-teatern i Brüssel och den kosmopolitiska Coventgarden i London. Större spridning har *Jules Massenet* (f. 1842) funnit för sina operaverk »Don Cezar de Bazan» (1872 — i Stockholm 1879), »Le roi de Lahore» (1877), »Herodiade» (1881) »Manon» (1884 — i Stockholm 1896), »Cid» (1886), »Esclarmonde» (1889) »Werther» (1893) »Thaïs» och »La Navarraise» (1894)», Cendrillon» (1899). Bland andra nyare franska operakomponister må nämnas *André Messager* (f. 1853) mest bekant genom operan »La Basoche» (1890 — »Skrifvarkungen», å Stockholmoperan 1892) och operetten »Les petits Michu» (»Flickorna Michu» Vasateatern 1898), *Benj. Godard* (1849—1895; operorna »Pedro de Zalamea», »Jocelyn», »Dante», och den posthuma »La Vivandière»), *Ed. Lalo* (1830—92 — »Roy d'Ys»), *E. Guiraud* (f. 1837 — »Piccolino»), *Ch. Widor* (f. 1845 — »Maître Ambros»), *Reyer* (»Sigurd»,» Salambo»), *Bruneau* (»Messidor»), *Chabrier* (»Gwendoline»), *V. Joncière* (f. 1839; »Sardanapale», »Le Chevalier Jean» etc.) m. fl.

Under det typen för den franska stora operan, sådan Lully fastställt densamma, i allmänhet bibehöll sig ren och oförfalskad, förvandlade sig den komiska operans karaktär under tidernas lopp till oigenkännlighet. Den bemäktigade sig ej allenast tragiskt ämne (t. ex. »Carmen») utan ersatte dialogen med recitativ och blef genom upptagande af baletten en slags *stor* opera. Den glada komiska operan räddade sig i *operetten*, till en början ej stående lägre än den komiska operan (t. ex. Offenbachs täcka »Fortunios visa» 1849). Men då *Fl. R. Hervé* (1825—1892) på sin egen teater, Folies concertantes, 1854 började med de parodistiska operakarrikatyrerna, hvilka fingo namnet »musiquettes», slogo sig de båda mest betydande operettkomponisterna *Jacques Offenbach* (1819—1880) och *Ch. Lecocq* (f. 1832) in på samma bana. Bland Hervés operetter må nämnas »Lille Faust», »Flöjtblåsaren», »Lilla helgonet» (»Mamzell Nitouche») och »Lili». Af Offenbach har man, som bekant, en mängd sådana operetter: »Orfeus i underjorden» (1858), »Den sköna Helena», »Pariserlif», »Hertiginnan af Gerolstein» »Madame Favart» (1876) m. fl. Till den komiska operan närmade sig Offenbach med sitt efterlämnade verk »Hoffmanns sagor». Af Lecocqs operetter äro de mest bekanta »Mamsell Angots dotter», »Giroflé-Giroflá», »Theblomma», »Lille hertigen»... Hans kompositoriska verksamhet fortfar ännu. Bland andra franska operettkomponister framstå i synnerhet *Rob. Planquette* (f. 1850) med »Cornevilles klockor» och »Rip-Rip» samt *Edm. Audran* (f. 1842) med »La Mascotte» (»Rosenkind»), »Miss Helyette» etc.

Hvilken Wagner-opera är den bästa?

En herr Hugo Tomicich i Triest har nyligen till åtskilliga musikkritiker, orkesterdirigenter, komponister och skriftställare riktat den frågan: Hvilket af Richard Wagners verk är det bästa? Naturligtvis är då frågan om Wagners verk för scenen, hans operor och musikdramer, eller såsom vi här med ett gemensamt namn kalla dem: Wagner-operor. Af de tillfrågade ha sextio lämnat svar, upptagande en bok om 138 sidor, utgifven på C. Schmidls förlag, Triest. De flesta konstdomarne tillerkänna »Mästersångarne» priset. Herr Tomicich förvå-

nar sig öfver att icke »Tristan» vunnit segerpalmen och att så få af de svarande uttalat sig för »Nibelungenringen», hvilken dock anses som den moderna konstens »tio Guds bud». Han ger sig dock tillfreds därmed att han i sin bok »förevigat berömda personers tankar och känslor beträffande Wagners konstverk».

Bland de ingångna svaren äro flera af intresse. Berlinerkomponisten W. Berger förklarar »Mästersångarne» för honom personligen kärast men »Tristan och Isolde» för Wagners mest betydande tonverk. Aug. Bungert sluter sig till denna åsikt. Den ansedde pianisten och komponisten Ferruccio Busoni svarar sinnrikt nog att i afseende på enhet i konstruktion och stil vill han ställa »Tristan» i spetsen. Skulle rikedom på motiv och former, storslagenheten i ämnets utveckling fälla utslaget, så skulle han utan betänkande gifva företrädet åt »Nibelungen», men skulle den rent musikaliska kompositionen och det trogna återgifvandet af texten hufvudsakligen tagas i betraktande, skulle han tillerkänna priset åt »Mästersångarne». Skulle slutligen, det för skäl och känsla mest upphöjda utgöra måttstocken, vore »Parsifal» i första rummet självskrifven. Wagners bästa verk skulle i så fall höra till hans tredje period af skapareverksamhet. Grundligt och utförligt besvarar d:r Th. Helm, en musikskriftställare i Wien, den till honom ställda frågan. Han anser »Tristan» för Wagners mest geniala, intima och ursprungliga verk. I »Mästersångarne» uppskattar han Wagner såsom humorist af första rangen, såsom lärare i lefnadsvishet och som oöfverträffad mästare i polyfoni, kontrapunkt och den mest blomstrande melodik.

Musikskriftställaren Aug. Jahn i Nürnberg förklarar, att han går såsom dubbelgångare till teatern, såsom menniska och musiker. Menniskan behagar »Tannhäuser» mest, musikern »Valkyrian». D:r W. Kienzl kompositören till »Evangelimann» finner behag i alla Wagners dramatiska verk, emedan de i sitt slag äro de bästa. Musiklitteratören Max Kalbeck i Wien gifver »Mästersångarne» företrädet. Ehuruväl äfven denna opera »icke förnekar sin upphofsmans vidtsväfvande och hänsynslösa väsen, så godtgöres detta genom slösandet med snillrika och älskvärda enskildheter, hvarjämte i detta verk anslås en ton af hjärtlig naivitet och ofördärfvad naturlighet, som man hos den musikaliska scenens mer bländande än värmande vältalare endast undantagsvis förnimmer. »Mästersångarne» täfla i rikedom och uppfinning med »Tristan» och öfverträffa vida Wagners andra operor och musikdramer i lif och rörlighet». Herr Tomicich urskuldar sig att han äfven förhört Wiener-skriftställaren Kalbeck med den anmärkningen: »Audiatur et altera pars.»

Mycket sansadt är omdömet af d:r O. Klauwell i Köln. I fråga om Wagners musikaliskt-dramatiska grundsatser vore »Tristan» den mest fulländade af hans skapelser. »Mästersångarne» ha att framvisa ett betydande positivt konstvärde och håller en vacker medelväg mellan mästarnes äldre operaideal och de senare extrema riktningarna. Populärast äro »Tannhäuser» och »Lohengrin» och hafva största utsikten att i scenpraxis öfverlefva Wagners öfriga verk. Prof. G. Kühne, f. d. direktör för konservatoriet i Magdeburg, förklarar »Den flygande Holländaren» som sin älsklingsopera. Prof. Jadassohn betecknar »Lohengrin» såsom Wagners skönaste och mest betydande verk med hänseende till rikedom och prakt i melodisk och harmonisk uppfinning, fin karaktäristik och glänsande instrumentering. Slutligen må den ansedde orkesterdirigenten och komponisten Felix Weingartners åsikt meddelas; denne föredrager af Wagners ungdomsarbeten »Tannhäuser», af de senare »Mästersångarne».

Skulle man nu vädja till den stora publiken, hvari äfven den bildade skulle utgöra en stor insats, blefve helt visst »Lohengrin» segervinnare, såväl för sitt etiska och musikaliska innehåll, som för prakt och omväxling i sceniskt hänseende.

Musikpressen.

På Abr. Lundquists förlag har utkommit

för en röst med piano:

Scholander, Erik: *Sex sånger* (ur hans musikaliska skizzbok). Förklaring (c—f). Ingalill (ess—f) Olika lotter (d—g) Arnes Vaggvisa (c—e) Serenad (d—fiss eller g) Längtan (c—ess). Pris 1 krona. — Kompositören till dessa sånger, utgifna efter hans under förlidet år timade frånfälle, var icke yrkesmusiker men hade, liksom hans broder Sven Scholander, ärft sin mångsidiga faders, professor F. W. Scholanders, konstsinne och musikaliska begåfning. Dessa sånger äro alla melodiskt stämningsfulla och ackompagnemanget till dem harmoniskt anslående, ingalunda dilettantmessigt. Komponistens porträtt pryder titelbladet.

Svensk sång. Af denna tidskrift, hvars första nummer här anmälts (se n:o 1), ha ytterligare n:o 2—8 kommit oss till handa. Omslagen till dessa innehålla: »Pikadoren kommer», marsch af Sousa, »Glada gossar», Scottisch af F. Rose, Geisha-Fransäs, Boernas nationalsång, Visa ur Bettina af Alfr. de Musset, Valsmotiv ur »Rymmerskan», Lied ohne Worte af Mendelssohn och Rule Brittania.

Sångnumren utgöras af: Frans Berwald: Aftonrodnan, H. P. Johnsen: Vänskapspris, O. Åhlström: Stormklockan, Thom. Byström: Vaggvisa, L. Norman: Sol ur töcknet; H. Alfvén: Världarnas offer (sopransolo ur Nyårskantat), E. Brendler: Amanda, E. G. Geijer: Till en liten flicka med en guldked, J. F. Berwald: Romans, Iv. Hallström: En munter visa. De flesta sångerna äro försedda med medaljongporträtt af tonsättarne.

Fredmans epistlar, med »inledande essay» af Oscar Levertin, ha hunnit t. o. m. n:o 10, flera af dem illustrerade.

Musiken i forna dagar, illustrerad musikhistoria af dr Karl Valentin, innehåller fortsättning af kapitlet Egypten och därefter Assyrien, Babylonien och början af Hebräerna, med flera illustrationer i texten. (Om pris m. m. se annonsen i denna tidning n:o 1.)

Litteratur.

Det Nordiske Forlag, Köpenhamn, har utgifvit:

Illustreret Musikhistorie. 24 Levering. Pris 1 kr.

Af denna intressanta musikhistoria har ofvannämnda häfte nyss utkommit. I detta afslutas andra delens 8:de kapitel om den franska operacomique, hvarefter 9:de kap. innehåller: Den tyske romantiske Opera og Sangspillet. — Carl Maria von Weber — Spohr. — Marschner. — Lortzing. — Nicolai. — Illustrationerna i häftet äro porträtt af Lesueur, Spontini, Himmel, Vogler, Webers fader, Weber (efter tekning af Hensel, 1822), Morlacchi, Fr. Kind, Weber (tecknad i Köpenhamn af Hornemann), Carl Maria von Weber (efter Breda), Weber-karikatyr, Webers dödsmask, Louis Spohr, Heinr. Marschner, E. T. A. Hoffmann, samt en utsikt af Webers födelsehus, Titel till originalpartituret af »Friskytten och ett par mindre notillustrationer från »Friskytten» och »Euryanthe».

FÖLJETONG.

Marie Antoinettes klavér.

(Forts. och slut.)

Den 10 augusti 1833 — årsdagen af ofvan omförmälda tilldragelse — gafs en stor diner af hr Des Champeaux, generalen vid *Hôtel des Invalides.* Bland gästerna befann sig äfven hr Singier, direktör vid *Opéra-Comique.*

Efter måltiden sade generalen till honom: »Ni är ju musikvän? kom med mig, ni skall få se en invalid som skall intressera er.»

De gingo till salen; en officer med snöhvitt hår spelade på ett förgyldt klavér.

Då Singier såg instrumentet. utbrast han lifligt: »Ah! det klaveret känner jag! På inre sidan af locket måste finnas en målning af Watteau: herdar och herdinnor som dansa efter skallmejmusik.

— Min sann, så är det! hur vet ni det?

— Parbleu! då jag en gång frälste det från döden, så måste jag väl känna det.

Vid dessa ord uppgaf den spelande officern ett glädjerop och föll i Singiers armar.

— Ja, det är ni, som jag på mina gamla dar har att tacka för den trösten att få spela på detta kära instrument. Jag är den fordne klavérstämmaren Doublet.

— Återseendet var rörande, de båda vännerna höllo hvarandra länge i famn.

Men säg mig, min kära kanonier Alexis, hur kommer det till att du bortlagt uniformen?

Jag är icke mera kanonieren Alexis, jag är nu Alexis Singier elev af Méhul, pianist, kompositör och direktör vid Opéra-Comique. Jag hade lämnat militärståndet för att endast öfverlämna mig åt min böjelse för musiken. Men du, min kära klavérstämmare Doublet, hur kommer det till att du bär uniformen?

— Ack, min vän, efter den olycksdigra dagen insåg jag att föga var för mig att göra. Jag fattade geväret. uppförde mig käckt och blef bataljonschef. I denna egenskap är jag nu här.

— Men hur kom klaveret i dina händer?

— Helt naturligt och mycket billigt. Jag bevistade år 1814 bortauktionerandet af Drottning Hortenses kvarlåtenskap. Föreställ dig min öfverraskning då man äfven utbjöd detta klavér! ack hvilka minnen väckte det ej hos mig! huru ofta har jag icke sett den ädla olyckliga drottning Antoinette sitta vid det med sin sånglärare Sapio! kunde jag öfverlämna det åt främmande händer? Jag fick det för en obetydlighet. För mig eger det värdet af en million. När jag en gång dör skall ingen annan än du min käraste vän, ärfva detta klavér.

Redan efter åtta dagar kom instrumentet i Singiers händer, som sörjande följde Doublet till grafven.

Från scenen och konsertsalen.

Kgl. teatern. Febr. 15 Bizet: *Carmen* — 16 Mozart: *Don Juan* (Octavio: hr Malm, deb.; Guvernören: hr Elmblad). — 17 *En midsommarnattsdröm.* — 18 Gounod: *Faust* (Siebel: frök. Karlsohn, Mefistofeles: hr Söderman). 19 Wagner: *Den flygande Holländaren.*— 21 Donizetti: *Leonora.* — 22, 26 Verdi: *Aida* (Radames: hr Nyblom. deb.) — 23, 28 Boito: *Mefistofeles* (Margareta-Helena: Fru Lindberg, Martha, Pantalis: fru Strandberg, frök. Edström; Faust; Mefistofeles, Wagner: hrr Ödmann, Lejdström, Adami). — 24 Leoncavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Hallgren; Canio, Tonio, Beppe, Silvio: hrr Bratbost, Söderman, Lundmark, Forsell) Adam: *Nürnbergerdockan* (Miller: hrr Mandahl, deb.). — 25 Hallén: *Valdemarsskatten* (Ava: frök. Nordin).

Vasa-teatern. Febr. 18, 25. *Vermländingarne* (matiné).

Musikaliska akademien. Febr. 20. *Filharmoniska sällskapets* 2:a abonnemangskonsert (16 arbetsåret) 1. P. U. Stenhammar: »David och Saul», oratorium för soloröster, bland. kör och orkester; Anton Bruckner: »Te Deum» för soloröster, bland kör och orkester. Medverkande: fröken Thulin, fru D. Afzelius, hrr W. Klein, J. Forsell, Sal. Smith, k. hofkapellet. Dirigent: hr W. Stenhammar.

Vetenskapsakademien. Febr. 15. Aulinska kvartettens 4:de *kammarmusiksoaré.* Biträdande: hrr C. Nordqvist, E. Borgstedt. 1. L. Norman: Stråksextett, op. 18; 2. Fr Smetana: Pianotrio, op. 15; Haydn: Stråkkvartett, H moll, n:o 32.

Kungsholms kyrka. Febr. 25. *Matiné* för välgörande ändamål af hr. L Zetterqvist.

Operans nyheter under denna tid har bestått i debuter och personalväxlingar. Hr Nyblom har haft sin andra debut som Radames, ett ansträngande parti, hvilket fordrar en starkare och jämnare stämma för att i ensemblen göra sig fullt gällande. I solo- och duettnummer gjorde den emellertid ganska god verkan jämte det vårdade föredraget och spelet. Som Miller i »Nürnbergerdockan» gjorde hr Mandahl lycka. Man fann nu, mera än i Lotharios parti, att rösten eger behaglig timbre, omfång och egalitet. Då därtill kommer lämplig teaterfigur och dramatisk förmåga, synes hr Mandahl blifva en ackvisition för operascenen. Ett nytt parti har hr Lejdström erhållit med titelrolen i Boitos »Mefistofeles», hvilken med hr L:s goda röstresurser samt tillbörlig diabolisk kraft och smidighet i spelet fick en berömvärd framställning.

Af konserterna under senare hälften af februari äro Filharmoniska sällskapets märkligast, särskildt genom första framförandet af ett stort, om ock ej nytt, svenskt musikverk, P. U. Stenhammars oratorium »David och Saul». Ehuru icke fullbordadt är det ganska omfångsrikt, i programmet upptagande 19 nummer. Ursprungligen skrifvet med piano- eller orgelackompanjemang, återgafs det nu med pietetfull och på samma gång verksam instrumentring för orkester af tonsättarens son, sällskapets dirigent. Oratoriet innehåller utom recitativer fem körer, en trio med kör, en duett för bas och bariton (Samuel och Isai) och en duett (David och Saul) med kör, en kvintett samt två basarier och en sopranaria.

Naturligt nog sluter sig detta oratorium till den klassiska stilen, mest påminnande om Haydn, någon gång i kraft till och med om Händel, såsom i kören »Filisteerna för samlade sina härar», och i körernas fugor, af hvilka den i n:o 2 »De äro som agnar» särskildt är framstående. Vackra nummer äro för öfrigt recitativet med kör: »Hur skall en yngling sin väg gå» kören med bassolo »Samuel tog sitt oljehorn», kvintetten och recitativet (sopran) n:o 14: »David tog harpan», ypperligt instrumenterad med endast harpa, klarinett och horn, samt slutkören. Solisterna, utmärkta till röster och föredrag, de väl sammansjunga körerna och hofkapellets medverkan, allt bidrog till bästa utförande af det anslående verket, med stor omsorg dirigeradt af hr Wilh. Stenhammar. Det följande »Te deum» af Bruckner är, som man kan förstå, i nyare stil, verkligen storslaget och musikaliskt underhållande, starkt och svårt instrumenteradt, icke utan longörer och enformiga orkesterpassager här och där. Utförandet var i sin helhet det bästa. Konserten bevistades af kronprinsen, prins Carl med gemål och prins Eugen samt fulltalig publik, som särdeles vid konsertens slut med rikt bifall och framropningar af dirigenten visade honom och de medverkande sin tacksamhet.

Aulinska kvartettens sista soaré gafs med mycket omväxlande program. På Ludv. Normans formsäkra i många delar anslående sextett, förut här spelad å den »lilla» svenska konserten under utställningen 1897, följde Smetanas mera originella, också förr här gifna, pianotrio, ypperligt utförd med hr Stenhammar vid flygeln. En mindre ofta hörd stråkkvartett af Haydn, hvars kvicka menuett särskildt slog an, afslutade soarén, hvars alla nummer följdes af lifligt bifall.

Hr Zetterquists matiné i Kungsholms kyrka för ett behjärtansvärdt ändamål hade talrika åhörare. Också medverkade de bästa förmågor, och programmet var utsökt. Så sjöng grefvinnan Taube en Händel-aria med orgel och harpa samt Gounods »Ave Maria» med hr Zetterquist och dir. A. Lindström, skötande violinen och orgeln, hr Forsell sjöng till orgel Beethovens »Vakteln» och aria ur »Paulus», fru Lang spelade harpsolo, hr Zetterquist Romans af Beethoven, och man fick därjämte höra det sköna andandet ur Mozarts klarinett-kvintett i D-dur, utförd af dir. I. Kellberg samt hrr Zetterquist, Nordquist, Sundquist och Bach.

Musiknotiser

från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. Teatern. Wagners »Mästersångarne» repeteras flitigt och äfven nyheten »Lili Tse» är under inöfning, dessutom kommer »Barberaren i Sevilla» att återupptagas. I »Don Juan» lär fröken Hamberg skola göra sin operadebut som Zerlina. På operettscenen har fröken H. förut låtit höra sig, t. ex. som Bronislawa i »Tiggarstudenten» å Arena-teatern för några

år sedan. I »Valkyrian» väntas frkn Nordin komma att uppträda och i »Mefistofeles» fröken Malmerfeldt.

Musikaliska akademien. Vid akademiens sammanträde d. 23 febr. utsågs till innehafvare af Jenny Linds stipendium kompositören Hugo Alfvén. Vid sammanträdet anmäldes gåfvor från firman Åkerman & Lund, bestående af mekaniska orgelstolar.

Musikkonservatoriet har, enligt tryckt matrikel för innevarande vårtermin, 178 elever (111 manl., 67 kvinnl).

Af dessa äro: från Stockholms stad 79 (51 m., 28 kv.), från landsorten 98 (59 m., 39 kv.), från Danmark 1 m. Nyantagna äro 15. Inträdessökande till hufvud- och själfständiga ämnen voro 106: till sång (21), kyrkosång (3), operaskolan (6) 30; piano 23; stråkinstrument 15; blåsinstrument 14; orgel 11; komposition 6; pianostämning 7. Såsom »aspiranter» antecknades 36, med rättighet för dem att i bestämd ordning antagas till elever, om under terminens lopp ledigheter uppstå.

† ***Abraham Hirsch,*** f. d. musikhandlaren och musikförläggaren, afled här d. 23 sistl. febr. Han var född d. 16 aug. 1815 i Stockholm, son af handlanden Isak David Hirsch och hans maka Juliana Lazarus. Vid mycket unga år anställdes Hirsch i d. v. Östergrenska musikhandeln vid Storkyrkobrinken. År 1830 inköpte en nära släkting till Hirsch nämnda affär, hufvudsakligen för den unge manens räkning. Firman sköttes under flere år af Hirsch och gick från och med 1837 i hans eget namn. Hirschs affär utvecklade sig allt mer och mer, isynnerhet sedan han med densamma förenat musiklånbibliotek och instrumenthandel. Musikhandeln inköptes 1874 af Julius Bagge och instrumenthandeln, då uteslutande orglar och pianon, öfvertogs 1880 af sonen Ivar Hirsch. Sin omfattande förlagsrörelse öfverlämnade han fyra år senare till sonen Otto.

År 1858 grundlade Hirsch jämte A. J. Seelig bokhandelsspeditionsfirman Seelig & Co., ur hvilken han dock utgick 1861.

Hirsch har under sin långa lefnad utvecklat rik verksamhet. Så var han 1860 medstiftare i Musikaliska konstföreningen och en af stiftarne af Svenska bokförläggareföreningen, hvars hedersledamot han var sedan 1884 och hvars ordförande han var under tjugufem års tid. Äfven bok- och musikhandlarnas pensionsförening räknar honom bland sina stiftare. Inom densamma var han äfven under många år ordförande.

Under åren 1869—1879 var han tillika ekonomdirektör i Aftonbladets aktiebolag.

Hirsch har ock med intresse deltagit i vårt kommunala lif. Sålunda var han 1865—1875 stadsfullmäktig och därunder suppleant i bevillningsutskottet samt i drätselnämnden.

Den aflidnes förnämsta lifsgärning ligger dock i hans verksamhet som förläggare och främjare af svensk tonkonst. Bland hans förlagsalster märkas tonverk af W. Bauck, H. Berens, J. P. Cronhamn, I. Dannström, C. A. Frieberg, I. Hallström, J. A. Josephson, A. F. och Otto Lindblad, G. och A. Mankell, L. Norman, A. Söderman och G. Vennerberg, hvars »Gluntar» utkom på hans förlag för femtio år sedan. Äfven H. Kjerulfs sköna sånger ha utgifvits på hans förlag.

Hirsch var en liflig, hjärtevarm person, värderad af en talrik vänkrets.

Han blef 1864 ledamot af Musikaliska akademien, 1867 riddare af Vasaorden och 1890 riddare af Nordstjerneorden.

Rytmisk koralafton hade d. 22 febr. anordnats i K. F. U. M:s hörsal för att låta allmänheten få begrepp om och praktiskt deltaga i rytmisk koralsång. Frågan om dennas lämplighet har som bekant mycket debatterats och för dess användande vid gudstjänsten ha särskildt prof. O. Byström, dir. J. T. Morén och kyrkoherde R. Norén nitiskt verkat likasom flere vårt lands prester, såsom t. ex. kommin. G. T. Lundblad i Skara stift, sekreterare för tidskriften »Kyrkosången».

Vid ofvannämnda koralafton hade Maria kyrkas barnkör inöfvats för att föresjunga några rytmiska koraler, hvilka sedan upprepades af de närvarande efter utdelade texter och melodier. Sammankomsten började med uppstämmandet af en psalm, hvarefter kontraktsprosten Norén höll ett belysande föredrag i frågan. Talaren jämförde senare tiders reform i den kyrkliga arkitekturen med reformen i kyrkosången och ansåg allmänheten ha sinne för den senare liksom för den förra, eller åtminstone borde ha det. I Tyskland har ledning härutinnan förefunnits mera än hos oss. Emellertid hafva några föreningar i koralreformatoriskt intresse bildats och sammanslutit sig i syfte att återföra koralen till hvad den var förr och däri ingjuta den äkta lutherska anden. Ett medel härför är att åter införa den gamla friare rytmen och befria koralen från dess stela rytmiska omhölje men bibehålla så mycket som möjligt af den Häffnerska koralbokens gamla melodier och kyrkliga harmoniska dräkt.

De koraler, som därefter utfördes af ofvannämnda kör och upprepades af åhörarne, utgjorde typer för en revision i berörda riktning, och det visade sig, att om åhörarne kunna musikens element och hafva noterna framför sig, det ej vållar några egentliga svårigheter att utföra rytmiska koraler, helst om en ledande kör finnes att tillgå. Det utdelade nothäftet upptog ett tiotal koraler. Salen var fylld af för saken intresserade.

Legatopedalen, konstruerad af hr Rob. Berg för Skandinaviska pianofabrikens räkning, är en ny uppfinning, som har till hufvuduppgift att förebygga, att såsom hittills vid användandet af den vanliga fortepedalen pianots *hela* strängsystem försättes i dallring och därigenom stör föredragets renhet. Den möjliggör sålunda ett bundet, fullt klart och från alla dissonerande biljud fritt spel. Dessutom åstadkommer denna pedal melodistämmans kvarliggande utan att tangenterna behöfva hållas nedtryckta så att den spelande under tiden kan sköta ackompagnementet i ett annat läge. Om den nya uppfinningen, kunna intresserade få kännedom å Skandinaviska pianofabriken, n:r 32 Mästersamuelsgatan.

Hugo Alfvéns D-dur-symfoni har nyligen varit föremål för en ingående, mycket berömmande kritisk analys i Köpenhamns Nationaltidende.

Svenska tonverk i Tyskland. De här förut omtalade Tre sånger samt Suite af *Ika Peyron* erhålla i tyska tidningar loford. Prof Krause yttrar i Hamburgertidningen »Litteratur- und Unterhaltungsblatt», att sångerna äro välljudande och röja varm melodisk känsla, samt att pianosuiten utmärker sig för lättfattlig melodik, naturligt flytande melodi och skickligt arbete. Bäst är det sköna temat med variationer. Äfven en tidning i Putbus å Rügen anbefaller sångerna och suiten till vännerna af god musik.

Fru Anna Norrie gaf nyligen en sångsoaré i Berlins Architektenhaus inför en ytterst tacksam publik. Kritiken yttrar sig berömmande och säger bland annat, att hon i sitt föredrag understundom når upp till Yvette Guilbert.

Fröken Emma Holmstrand uppträdde d. 11 febr. på Opéra Comiques i Paris matiné som Eurydice i Glucks »Orfeus». Hon sjöng partiet »mäktigt och stilfullt», säger Le Figaro, som tillägger: »Matinépubliken ägnade ett varmt mottagande åt den intagande svenska sångerskan, som efter att från Operan i Stockholm ha öfvergått till Théâtre de la Monnaie i Bruxelles synes vara ämnad en glänsande framtid på den franska scenen.»

Pianisten frök. Astri Andersen, som nyligen uppträdt på en symfonikonsert å Nationalteatern i Kristiania, har af därvarande tidningar mycket lofordats för elegant teknik och vackert

föredrag af flere pianonummer. Program till dessa konserter äro aldrig synliga i tidningarna.

Kristina Nilsson, grefvinna Casa de Miranda, har nyss valts till hedersledamot af Smålands nation i Uppsala.

Göteborg. Å Stora teatern har under senare hälften af februari utom »Lyckoflickan» uppförts »Den ondes besegrare» och »Tiggarstudenten» samt för första gången af Ranftska sällskapet och i vårt land »Dockan», operett i 4 akter af Maurice Ordonneau med musik af Edm. Audran (regie: hr Ax. Rundberg). Titelrolen i denna med stort bifall mottagna operett säges ha förträffligt uppburits af fru Emma Meissner; som leksaksfabrikanten var hr Strömberg mycket muntrande. Hrr Schücker, Bergström, Ringvall och Carlander fylde också väl sina platser. — Tre konserter ha d. 16—20 gifvits här af fru Carreno. En uppgift i tidningen Morgonposten härstädes att fru Carreno skulle ha genom kontrakt med firman Bechstein förbundit sig att använda dess instrument vid sina konserter, bestrider hon såsom en förolämpning mot henne såsom konstnärinna. Hon förklarar, att hon i Europa alltid spelar på Bechsteins flyglar, därför att hon funnit dem vara »vår tids mest fulländade instrument».

Hr Gösta Geijer, nu bosatt här, gaf d. 23 febr. en »romansafton» med biträde af violinisten Bredberg. Programmet upptog mest svenska sånger, sjungna af fru Signe Geijer. Ett par dagar senare gafs af dir. Fredr. Kuhlau en konsertmatiné med följ. program: 1 Kuhlau: Uvertyr i symfonisk stil; 2 Kuhlau: Air och Ringaudon (violinsolo af hr C. Bredberg); 3 Rubinstein: Barcarole, Liszt: Polonäs, E-dur, för piano (hr Hedelin); 4 Schumann: Pianoqvintett op. 44.

Från våra grannland.

Kristiania. Febr. 15—27. Å Nationalteatern gafs d. 25 febr. 7:de symfonikonserten med program af Beethovenverk: Leonora-uvertyr n:o 3, Romans för violin (hr G. Lange) och orkester samt C-moll-symfonien. Repertoaren har för öfrigt endast varit dramatisk. Eldoradoteatern har under samma tid uppfört »Vermländingarne», »Orfeus i underverden» och »Flagermusen»; Centralteatern» Tusind og en Nat». Den 17 febr. konserterade pianisten Martin Knutzen med följande program: 1 Mozart: konsert, Ess-dur, för 2 pianon och ork.; 2 Romanser af Godard, Massenet och Thomé; 3 Grieg: Ballad op. 24; 4 Romanser af Agathe Gröndahl; 5 Beethoven: Ess-dur-konsert. Hr Knutzen biträddes af sångerskan fru Bergliot Ibsen och Kristiania teaters orkester. En andra konsert gafs af honom en vecka därefter. D. 22 febr. gaf fru Vilhelmine Holmboe-Schenström en kyrkokonsert, biträdd af fru Dagny Andersen (harpa) och fru Rudolfa Holmboe-Schenström (violin). Programmet upptog bl. a. »Lofsång» af Adr. Dahl (för sång o. orgel) samt Dannströms »Hur ljuft det är att komma». En konsert af den akademiska kören »Joh. D. B.» under hr O. A. Gröndahls direktion gafs d. 27 februari.

I maj komma operor att gifvas på Nationalteatern, däribland »Carmen» och »Faust» med fru Oselio-Björnson och danska tenoren Herold såsom gäster.

Helsingfors. Febr. 5—25. Runebergs födelsedag, d. 5 febr. firades å Svenska teatern med uppförande af »Julkvällen», »Bröderna», Runebergs dikt, dramatiserad af R. Herzberg, samt 3:e akten af Topelius' »Regina von Emmerijz»; å Finska teatern med hans »Bilder sånger, och deklamation» samt »Kan ej». Svenska teatern har från 21 febr. börjat uppföra »Corneville klockor», hvari hufvudrolerna utföras af herr och fru Castegren samt frök. Bonnevie, hrr Hultman, Malmström och Precht. Fru Castegren berömdes såsom Serpolette, och hennes röst säges ha samma friskhet och klang som förr. Å Folkteatern har »Vermländingarne» gifvits ytterligare några gånger.

Filharmoniska sällskapet gaf d. 8 febr. sin 4:e symfonikonsert med följande program: 1 Spohr: (C-moll-symfoni; 2 Mozart: Aria ur »Don Juan» (Francesca Luigi); 3 Tschaikowsky: Konsert för piano (hr K. Ekman) och orkester. En folkkonsert följde på denna. D. 23 gafs i Universitetssalen en konsert af den utmärkta pianovirtuosen Josef Slivinski, som därvid bl. a. spelade af Beethovens sonater op. 2 och 3 samt op. 26 n:o 3 å en en följande konsert. Populära konserter ha gifvits af Finska gardets musikkår samt de vanliga i Societetshuset under dir. Kajanus' ledning, hvarvid violinisten Hugo Olk och sångerskan Luigi biträdt som solister.

Köpenhamn. Febr. 13—27. Kungl. teaterns repertoar af pjeser med musik har under denna tid upptagit »Hellig tre Kongers aften», »En midsommarnatts dröm», »Figaros bröllop» samt för första gången Bizets 3 aktsopera »Perlfiskarena» med text af M. Carré och v. Cormon. Personalen och rolbesättningen följer här: Leila: frk. Ida Möller, Zurga: hr Simonsen, Nadir: hr Herold, Nourabad: hr Nissen. — På Casino-teatern har Audrans nya operett »Dokkan» alltjämt spelats sedan slutet af januari. — Den 24 febr. gaf hr Fini Henriques en orkesterkonsert med endast egna kompositioner, biträdd af sångerskan fru Lea Thorsen och baritonisten E. Schönberg; därvid utfördes: Symfoni i C-dur, Sånger, Romans för violin och orkester samt en orkester-suite »Völund Smed», allt för 1:a gången. Under prinsessan Maries protektion gafs för de »skadelidne» vesterhafsfiskerene en stor konsert d. 27 febr. med biträde af K. kapellet och hr Joh. Svendsen, madrigalkören under prof. Rungs direktion, operasångaren Herold och operarepetitören S. Levysohn. Konserter ha för öfrigt gifvits af fru Stenhauer-Mallinson och pianisten frk. Math. Hannemann. Vid 6:te »palä-konserten» d. 18 febr. biträdde svenska sångerskan frk. Lida Stjernblad. D. 28 febr. hade Ant. Hartwigson sin 4:e Beethovenafton. Den 17 mars blir en stor orkesterkonsert under hr W. Stenhammars direktion, då Hugo Alfvéns sista symfoni kommer att här första gången utföras. Operasångaren John Forsell kommer att biträda vid denna konsert.

Från andra land.

Paris. Opéra Comique har uppfört en ny opera, »Louise» af Gustave Charpentier, hvars första arbete för scenen detta är. Själf kallar han sin opera, till hvilken han äfven har skrifvit texten, »musikalisk roman i fyra akter». Handlingen spelar i det moderna Paris bland arbetare och Montmartres fattiga konstnärer. Både text och musik gjorde lycka, så att operan tros kunna hålla sig länge uppe på scenen.

Nelly Melba, den världsberömda operasångerskan, har för första gången sjungit i Tyskland detta år och öfverallt väckt entusiasm. Af kejsar Vilhelm har hon blifvit utnämnd till tysk kammarsångerska.

Dödsfall.

Gumprecht, Otto, bekant musikkritiker i Berlin, f. 4 apr. 1823 i Erfurt, † 6 febr. i Meran. G. var i besittning af gedigen filosofisk och estetisk bildning. Tidigt genom en olyckshändelse blind, ägnade han sig åt musikkritiken och skref sådan i »Nationalzeitung» under märket »—t» från 1849 till slutet af 1870-talet. Efter ett slaganfall 1889 drog han sig undan till Meran. Gumprecht, som var en talangfull stilist, höll mycket på den klassiska musiken och gjorde med all skärpa front mot Wagner, Liszt och Berlioz, såsom han visar i sina båda stora verk »Unsere Klassische Meister» och »Neuere Meister».

Novácek, Ottokar, mycket begåfvad komponist och violinist, f. 13 maj 1866 i Temesvar, † 6 febr. i New-York, konsertmästare vid operaorkestern därstädes. N. var elev vid Leipzig-konservatoriet och skicklig violist men uppträdde ej som solist. Han har komponerat stråkkvartetter, en pianokonsert och en kantat, »Meine Göttin» (Goethe).

Skandinaviska Pianofabriken,

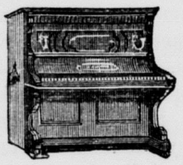

32 Mäster-Samuelsgatan 32,

rekommenderar

sin tillverkning af utmärkta

Pianinos och **Orglar**

till billiga priser. Begagnade instrument tagas i utbyte.

Begär priskurant.

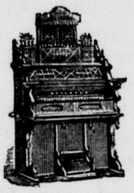

Svensk Musiktidning

Nordiskt Musikblad. — 20:de årgången. — ***För hvarje musikaliskt hem,***

*utgifves 1900 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen**, **porträtter** med **biografier** och **musikbilaga.** Tidningen utkommer såsom förut två gånger i månaden (utom juli—aug., »den döda säsongen») till ett pris af **5 kronor** pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kungstensgatan 56,** 3 tr., i **bok-** och **musikhandeln,** å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å **posten.***

Porträtt med biografi: N:o 1 Jac. Ax. Josephson, N:o 2 Wilma Neruda-Hallé o. E. N. Méhul, N:o 3 Johanne Stockmarr o. C. F. Lundquist, N:o 4 Teresa Carreno.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguen **första** pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Beqväma afbetalningsvilkor.

Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Frans Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Frankel & C:os

Pianofabrik.

Förstklassiga, prisbelönta Pianinon och Flyglar.

Äldre tagas i utbyte.

Drottninggatan 38.

Pianomagasin.

Svenska Pianinos: Största lager från I. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: fr. I. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlins verldsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust. Petterson & C:o,

43 Regeringsgatan 43, Stockholm.

George Armin.

Prospekt gratis.

Utbildning af den mänskliga rösten enligt grundsatserna för en AUTOMATISK röstbildning. (Skola för sångare, skådespelare och talare.)

LEIPZIG. Georgenstrasse 36 B^{II}.

Förstklassiga **Pianinon** och **Flyglar** efter Steinways nyaste system samt **Orgelharmonium** med pat »pipton» och »pedalbas,» belönade med 20 första pris från in- och utlandet, tillverkas af **ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika**

Lager och filialexpeditioner:

STOCKHOLM 50 Vasagatan 50, 1 tr. | GÖTEBORG 18 Västra Hamng. 18.

Danskomponisten

Henning R. Wejdling

utför på **Baler, Soiréer och Bröllop** — mindre och enklare danstillställningar äfven — *utmärkt vacker, storslagen* och *taktfast*

*** * DANS-MUSIK * ***

på piano. — Mångårig vana och erkänd skicklighet. — Order mottagas här hos hrr musikhandlare eller i min bostad,

36 Malmskilnadsgatan 36, $^1/_2$ tr. t. h.

Referens: *Hofmusikhandlare Lundquist,* Telefon: *Brunkeberg 8 09.*

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 4—5 e. m.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Tel. Vasa 6 19. **Frans J. Huss.**

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. **H. von Bocklet.**

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, clothband 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjenst hos det verkligen vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är.»

(Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel

28 Drottninggatan 28.

Svensk Musiktidnings musikbilaga

1899

till helårsprenumeranter utgöres af

MUSIKALBUM

XII

10 sidor, innehållande

för piano 2 händer:

Wilh. Stenhammar: Ur musikdramat »*Gildet på Solhaug*». 2:a aktens introduktion (införd med benäget tillstånd af Det Nordiske Forlag, musikförlag. Henr. Hennings, Köpenhamn);

Em. Sjögren: *April,* skiss;

Gust. Hägg: *Pastorale;*

Fr. Zierau: *Vildros;*

för en röst med piano:

Aug. Elfåker: »I skogen dväljes jag stilla» (A—tvåstr.D).

Pris 1 krona.

Eleganta Permar

till Svensk Musiktidning finnas till salu à **2 kronor** hos P. Herzog, Malmskilnadsgatan n:o 54.

Innehåll: Per Ulrik Stenhammar (med porträtt). — Dramatisk musik i 19:de århundradet. — Hvilken Wagneropera är bäst? — Musikpressen. — Litteratur. — Följetong: Marie Antoinettes klavér (forts. och slut). — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten, från våra grannland och andra land. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1900.